

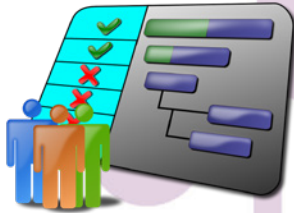
دانش پژوهی آموزشی گامی برای ارتقاء صلاحیت حرفه‌ای استاد و راهی جدید برای کسب امتیاز پژوهشی (ماده ۳ ارتقاء)

وجه مهم دانش پژوهی آموزشی آن است که با انتشار و گسترش فرایند و نتایج فعالیت‌های صورت گرفته، از یکسو امکان نقد و ارزیابی آن توسط سایرین فراهم گردد و از سوی دیگر این امکان فراهم شود که جامعه آموزشی بتواند اقدامات بعدی دانش پژوهی خود را بر مبنای این نتایج به پیش ببرد (۳).

دانش پژوهی (Scholarship) توسعه مرزهای دانش یا تبدیل دانش به شکل‌های کاربردی، توسط ذهنی خلاق و به شیوه‌های بدیع می‌باشد که باید مورد ارزیابی توسط گروه همگنان قرار گیرد و نتایج آنها بطور عمومی منتشر شود. پس فعالیت دانش پژوهی فعالیتی بدیع بر رویکرد دانش پژوهانه است (۱). بدین ترتیب فعالیتی دانش پژوهی محسوب می‌شود که:

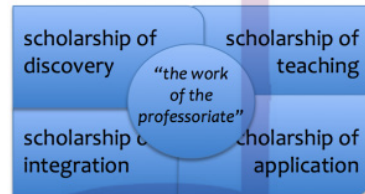
حیطه‌های شش گانه فعالیت‌های آموزشی

الف) بدیع و مبتنی بر رویکرد عالمانه باشد

ب) انتشار یافته باشد و امکان دسترسی عموم به آن فراهم شده باشد.

ج) توسط گروه خبرگان همگن مورد ارزیابی قرار گرفته باشد.

۱- تدوین و بازنگری برنامه‌های آموزشی	۲- مدیریت و رهبری آموزشی
۳- یاددهی و یادگیری	۴- ارزشیابی آموزشی (دانشجو و برنامه، هیات علمی)
۵- یادگیری الکترونیکی	۶- مشارکت در طراحی و تولید محصولات آموزشی

بویر در سال (۱۹۹۰) در تعریف جدید از دانش پژوهی در آموزش عالی این مفهوم را گسترش داده و در چهار حیطه دانش پژوهی پژوهشی (Scholarship of discovery)، دانش پژوهی یکپارچگی (Scholarship of integration)، دانش پژوهی کاربردی (Scholarship of application) و دانش پژوهی تدریس یا آموزشی (Scholarship of teaching) تعریف می‌کند (۲).

دانش پژوهی تدریس یا آموزشی، به تمامی فعالیت‌های یادگیری و یاددهی گفته می‌شود که اعضاء هیأت علمی انجام می‌دهند تا موجبات افزایش کیفیت و برون داد (Out Put) آموزشی گردد. این فرآیندها در حیطه‌های گوناگون آموزشی اعم از علوم بالینی، پایه، آموزش در عرصه، روش‌های نوین ارزیابی و ... شناسائی و به دانشگاه‌ها ابلاغ می‌گردد.

ارزیابی فعالیت‌های دانش پژوهی آموزشی

این فعالیت‌ها بر اساس اصول علمی ارزشیابی دانش پژوهی کلاسیک (Glassik) که شامل ۶ مورد زیر می‌باشد (۴)، مورد ارزیابی قرار می‌گیرند:

اهداف مشخص و واضح	۲) آماده‌سازی و مطالعه کافی
۳) استفاده از روش های مناسب	۴) ارائه نتایج مهم
۵) معرفی مؤثر برنامه	۶) برخورد نقادانه

نظر به اهمیت و تاثیر گذاری فعالیت های دانش پژوهی در دانشگاه، مشوق های مناسبی برای فعالیت های نوآورانه در حوزه آموزش در شیوه نامه ارزشیابی فعالیت های دانش پژوهی آموزشی مردادماه ۱۳۹۸ گذاشته شده است. عضو هیات علمی متقاضی ارتقاء رتبه علمی می تواند از فعالیت های دانش پژوهی در بند ۶ ماده ۲ آیین نامه ارتقای اعضای هیئت علمی امتیاز کسب کند. همچنین در صورت تمایل می تواند پنجاه درصد امتیازات شرطی و غیر شرطی ماده ۳ (بند پژوهشی) ارتقاء هیئت علمی را از طریق این فعالیت ها کسب نماید.

معادل سازی امتیازات دانش پژوهی آموزشی در ماده ۳ آیین نامه ارتقاء

چنانچه فعالیتی تمام معیارهای کلاسیک را داشته باشد، امتیاز آن می تواند در ماده ۳ (حداکثر تا ۵۰ درصد امتیاز لازم اعم از شرطی و غیر شرطی) به صورت زیر لحاظ شود. قابل ذکر است امتیاز هر فعالیت فقط در یک ماده قابل محاسبه خواهد بود.

الف) حداقل امتیاز قابل انتقال در بند الف شروط الزامی ماده ۳، از مربی به استادیاری حداکثر ۱۵ امتیاز، از استادیاری به دانشیاری حداکثر ۱۷٫۵ امتیاز. از دانشیاری به استادی حداکثر ۲۲٫۵ امتیاز می باشد.

ب) مشارکت در دو فرایند کشوری دانش پژوهی آموزشی به عنوان صاحب اصلی فرایند معادل یک مقاله انگلیسی تحقیقی اصیل می باشد و می تواند جایگزین یک مقاله موضوع بند «ب» ماده ۱۲ شیوه نامه اجرایی آیین نامه شود. ج) مشارکت در دو فرایند کشوری دانش پژوهی آموزشی به عنوان صاحب اصلی فرایند، معادل یک مقاله انگلیسی تحقیقی اصیل موضوع بند «ج» ماده ۱۲ شیوه نامه می باشد و می تواند حداکثر جایگزین یک مقاله از سه مقاله این بند گردد.

د) مشارکت (اعم صاحب یا همکار) در هر فرایند دانش پژوهی آموزشی

دانشگاهی، معادل یک مقاله به زبان خارجی بند «د» ماده ۱۲ شیوه نامه اجرایی می باشد و هر هیات علمی می تواند برای مرتبه استادیاری حداکثر تا ۲٫۵ امتیاز دانش پژوهی آموزشی را در این بند به عنوان معادل ارایه کند.

ه) مشارکت (اعم صاحب یا همکار) در هر فرایند دانش پژوهی آموزشی دانشگاهی، معادل یک مقاله به زبان خارجی بند «ه» ماده ۱۲ شیوه نامه اجرایی می باشد. هر هیات علمی می تواند حداکثر تا ۳٫۷۵ امتیاز برای دانشیاری (حداکثر تا دو فرایند) و حداکثر تا ۷٫۵ امتیاز برای مرتبه استادی (حداکثر تا چهار فرایند) موضوع این بند به عنوان معادل ارایه کند.

و) مشارکت (اعم صاحب یا همکار) در هر فرایند دانش پژوهی آموزشی معادل مشارکت در یک مقاله موضوع بند «و» ماده ۱۲ شیوه نامه اجرایی می باشد. هر هیات علمی می تواند حداکثر تا سه فرایند دانش پژوهی آموزشی را در این بند برای دانشیاری و چهار فرایند برای مرتبه استادی به عنوان معادل استفاده نماید. ز) صاحبان هر فرایند دانش پژوهی آموزشی حداکثر دو نفر بوده و در صورت تعدد صاحبان اصلی فرایند، تصمیم گیری به پیشنهاد کمیته دانش پژوهی دانشگاهی / کشوری و تأیید هیات ممیزه دانشگاه / مرکزی می باشد.

ح) برای مرتبه استادی (به عنوان یکی از موارد بند «ح» ماده ۱۲ شیوه نامه اجرایی) می تواند یک فرایند کشوری دانش پژوهی آموزشی فرد متقاضی (به عنوان صاحب اصلی فرایند) حائز رتبه اول جشنواره کشوری شهید مطهری (از سال ۱۳۹۴ و بعد از آن) استفاده ارائه نماید.

منابع:

1. Ganji J, Bagheri-Nesami M, Rezai M S. How to write the process of teaching scholarship? A review article. Clin Exc . 2017; 7 (2) :24-32.
2. Boyer, E. L. Scholarship reconsidered: Priorities of the professoriate, ERIC. 1990.
3. Jalili, M., A. Mirzazadeh, et al. "The concept of scholarship: Educational scholarship and its application in Iran." Iranian Journal of Medical Education. 2009, 9(2): 167-180.
4. Glassick, C. E., M. T. Huber, et al. Scholarship Assessed: Evaluation of the Professoriate. Special Report, ERIC, 1997.

شاپ

صاحب امتیاز: دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
مدیر مسئول: آقای دکتر محمد دهقانی فیروز آبادی
سردبیر: آقای دکتر فرشید عابدی
مدیر اجرایی: واحد کتاب و مجله (EDC)
نویسنده این شماره: آقای دکتر یحیی محمدی